

מסורת הש"ס

א [שבת קה"ג] ט [ג' חלל דקריש, ערוך ערך חל י"ח], א [יומא פ: ד] נ"ע חוק' לעיל קיב: ד"ה וקופה], ט [י"א כ"ה, רש"י, ו] נ"ע חוק' מה' נ"ה כ. ד"ה כל], ו] ואלה' משנה ועי' מש"ל פ: ע"ג הגליון], ח [מנחות כ"ה, ט [פסחים לה, י] נ"ע], ג, [ז] נ"עלה כ"ה, ו"ע], ו [לעיל קיב: בטרות ו: ח] נ"ע חוק' מה' נ"ה כ. ד"ה שמי], ו [רש"י מ"ו, ו] נ"ע חוק' כ"ה כ. ד"ה בחוקת ומוס' שנועות כד. ד"ה האוכל], ט [ע"ד לע"ג,

גליון הש"ס

גמ' תנן ה"ה הקפה, עי' שנועות דף כג ע"ה חוק' ד"ה גמ' וז"ל: תוס' ד"ה לרבות וכו' ושתי לה. עי' נדה דף לב ע"ה חוק' ד"ה שמה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
א [גמ' אפי' נימא נמי הוא פסול, י"ב מ"י פ"א מ"ל: אבות הטומאות ה' י"א וע"ש ב"מ דרו"ק:

מוסף רש"י

פירמא. תכלין וקדקתא הכשר השומט שולי קדירה [תבחים לה. ובעי' ע"ל קיב:]. הקפה את הדם. כמו קפלו הטומא [מנחות כ"ה]. חייב. משום דס או חלל [שם]. המחזה וגמרו. אשום לחם דמן דגן קלי, ואשמעיק דמיטה אכילה לחיבו. המחזה, דשטנפרי"ר כל"ע המחזה גמים [פסחים לה.]. אין אדם יוצא בה ידי חובתו. דלאו דין אכילה קאכיל ליה [שם]. המחזה באור. חלל נבלה שמהוה נבלה, שהיכו נבלה, טמא. דעדיין אוכל רחי הוא, המחזה בחמה טהור. דפרטה טומאתו [נדר ג]. הטמאים. אלה הטמאים לם נבל שער, ה"א ימירא [בבברות ו: ובעי' ע"ל קיב:]. צידן. שומן הדג [בבברות ג]. וקפה. ירסוקין שבת וקפלות ששלי קדירה [שם ובעי' ע"ל שם].

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

קב.

עין משפט
נר מצוה

כג א מ"י פ"ז מהל' שבת ע"ד הל' א סמג לאוין סט טו"ש א"ח סי' תרי"ב ע"ד פ"ז מהל' כד ב מ"י פ"א מהל' חמץ הל' א ופ"י"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה ט' סמג לאוין טו: כה ב מ"י פ"ו מהל' חמץ ומהל' הל' ו טו"ש ע"ד א"ח סי' תפ"א ע"ד פ"ז מהל' שבת כו ד מ"י פ"ז מהל' שבת אבות הטומאות הלכה י:

תורה אור השלם

1. כי כל אכל חלב מן הבקוקה אשר יקריב ממנה אשה ל' ונבדקה הפך האכלת מעמיה: ויקרא ז כה
2. לא תאכל ע"ל חמץ שבעת ימים תאכל ע"ל מצות לחם עני כי בחפזו יקצא מארץ מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי ימיך:
דברים טו ג
3. שבעת ימים מצות תאכלו את ביום הראשון שבתיו שאר מבתיכם כי כל אכל חמץ ונבדקה הפך ההוא מן ישראל מיום הראשון עד יום השבעה: שמו"ב כ טו
4. וכל נפש אשר תאכל נבלה וטפה בארץ ויגר וכבש בגדי ורחץ בפנים וטמא עד וקשר וקרה: ויקרא יט טו

לעי רש"י

גליון"א. ליה. פונדירול"א. שרם, משק. פונדיר"א. להמים.

שיטה מקובצת

א [אלא חלא דקריש מאי איריא: ב] אמר רבא פירמא: ג [לחם עוני אמר רחמנא והאי כיון דפרתיה לאו לחם הוא אלא אם חמץ: ד] ל"א ציר משום שהיו מטבילין: ה [קפה פירמא דין כל בשר: ו] הקפה הקרישו ע"י האור: ז [וכל הנפש אשר תאכל נבלה וגו': ח] אנו בבמה קאמרינן בבמה מיהא לא אישתרי אמאי איצטרך קרא בחלב וליכא למיפך נמי מה לחמץ כו' והא לר' יוסי הגלילי מותר בהנאה ושטא האי נפש אתא לדרשא אחריתי:

הוא עצמו ישמא טומאת אובדן. הוה מלי למימר יטמא טומאת נבלות א"י טומאת נבלות לא מטמא דליכא מילי טובא דמטמא טומאת אוכלין ולא מטמא טומאת נבלות כדתנן [לעיל דף ק"ז]: השוטט בהמה לעודד כוכבים ומפרסת כו':

הקפה הדם ואב"ו. הקפה בהמה

מ"י כדפרשין בהקומץ ר"ה [מנחות דף כ"ה]. אכל צלור לא ד"ס ששלו אינו עובר עליו:

לרבות חשונה. וא"ת ולמה לי

קרא הא שמה הויא ככלל אכילה [כדדרש"י פ"א דשנועות דף כ"ה]. מדמכ"ז ואכלת לפני וגו' מעשר דגן מירושן וקרי מירושן אכילה וי"ל דהתם צמילי דשמה כגון י"ן ושמן והכא צמילי דבר אכילה דממילי להו: ושמ"ל להו: א"ת עוני אמר רחמנא. הוה מלי למימר נמי אכילה כמ"ז ביה: א"ת א"ת חמץ הוא עניו ברת הא אב"ה כתיב ביה. א"ת דהוא אסור בהנאה הגהת חמץ ל"ת ביה כרת אלא להו: חמץ לא אתי מיניה שכן לא היתה לו שעת הבושר. וא"ת חלל נמי הו' לו שעת הכושר כשהיה צמילי אמו דלפניו ר"ל יוחנן דאמר [לעיל דף ע"ה]. תלש חלל מ"ז ט' חי דחדשים גרמי צ"ן ח' מודה ויש לומר דחמץ כמו שהוא עמה היתה לו שעת הכושר וש"ל לא נשמה אכל חלל אחר שיכל לאויר העולם לא היתה לו שעת הכושר להיטר:

חל"ב לא אתי מיניה שלא הותר מבב"ל. הקפה ה"ר שמואל

מוורד"ן לר' יוסי דלא חייש להא פירכא בפסחים דף כ"ה. וחס"ד חלל לא הותר מכללו דקאמר ור"י יוסי הגלילי אנו צבהמה קאמרינן צבהמה מיהא לא אשתרי [ז] וליכא למיפך נמי מה לחמץ שכן אסור בהנאה דהא לר' יוסי הגלילי חמץ מותר בהנאה כדאמר התם וי"ל דלר"י יוסי [הגלילי] ודאי אתא נפש לדרשא אחריתי: ב"ה לחנך שכן לא היתה שעת הבושר. דנבלה כמו שהיא עמה ממה לא היה לה שעת הכושר א"י מחיים היה זה אסור אכ"ר מן המי ואפילו למ"ד [ז] [ללא] לאיצרם עומדת היה זה אסור שא"ה וצוה"ס: ש"ש ב"מ טומאתו במשחה. ממה דכלל מקום מוכרי כעשה וכלן

נקט משחו וכן צפרק השחוט והמעלה [וזכ"ס דף קו:]. דפריך לאו צחלל למה לי כו' תיתי משלשים טומאין מה לשלשים טומאין שכן מטמא כלל שהוא ומיהו כללוא הכי התם נראה דלא גרסינן ליה דלא אצטרך להזכיר משחו ג"י חלל דהא חלל לא מטמא כלל וסופרים שצטו משום דבשר הכי קאמר ואי משלשים טהורים מה לשלשים טהורים שכן אסורין צמשהו פירוש משום צריה וכצ"ל כמו כן ג"י טמאים:

והא דתנן הטמאים כו'. דמניא גרסינן דל"ה משנה:

ליכנס

אמטניסין. דקתני עצמות מטטרפין ועל כרחק משום שומר דהא יד לא מטטרף אכל נימא לא הו' שומר ולא מטטרף דאין שומר על גבי שומר: שומנא. שומן שעל המרק: אמר ליה אביי. שומן למה לי לאצטרופי דקתני מטטרפין לטמא

צמילי לאו שומן אמאי לא אוכל מעליא הוא: חלל דקריש. למה היוצא מן הבשר שקורין גלייר"א: ציר שעל גבי ירק. משקה היוצא מן הירק. ל"א צירם שהיו מטבילין מאכלן ציר: מטטרפין לנכנסת. ואע"ג דלא קריש כיון דבהדי אוכל מיחבר אוכל הוא: ומשני הסם. טעמא דיה"כ לאו משום אוכלא הוא דלי נמי לאו אוכלא כיון דמייחבא דעמיה מחייב דהא לא תעונה כמ"ז [ויקרא כג] וזה לא תעונה אכל הכא אוכל ומשקה אין מטטרפין דהא לא שוו שיעוריהו. ואע"ג דהתם נמי תנן [יומא דף ע"ג]. אכל ושתה אין מטטרפין ה"מ אכל ושתה דקיס להו לרצנן דלא מייחבא דעמיה כמ"ז אכל ציר ש"ג ירק קיס להו לרצנן דמייחבא: קיפה. [פונדירול"א דף כ"ה] שצ"ש שולל ליקטו הקדרה שקורין פונדירול"א: חלל. צאנף נפשיהו ולא אכלי להו אינשי: הקפה. הקרישו על [ג] גבי האור: לרצנא את השופס. מדמכ"ז [ויקרא ו] ונכרתה הנפש נפש משמע כל דבר המיישב דעמו של אדם ואפילו שותה כמו [בראשית כג] אם יש את נפשו שיהא לשון טהור וקורת רוח שהנפש נהנה ממנו: המחה. המיכו לעוף טהור צלור שקורין פונדיר"א וגממו מטמא בגדים אכ"ה הצליעה: המחה צמח. וגממו טהור וטעמא מפרש לקמן: וכל הנפש אשר תאכל נבלה וגו'. ג"י נבלת עוף טהור כמ"ז [ויקרא ו:]. משלחן גבוה וכו'. והיתירא משום גבוה הוא אכל לגבי הדיוט לא אשכחן דהותר: הטמאים. צשרים כמ"ז וה"א ימירא ק"ל דריש: ליגמר. מחלל וחמץ ונבלה דמיהו שלהם כמותם:

ש"ש
תניא נמי גבי חמץ כה"ג [המחה וגממו] ב"א חמץ הוא עניו ברת י"א מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח בשלמא אם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח [לחם עוני אמר רחמנא והאי [ז] לאו לחם עוני הוא אלא אם חמץ הוא עניו ברת אכילה כתיבא ביה אמר ריש לקיש אמר קרא [נפש לרבות את השותה ותניא נמי גבי נבלת עוף טהור כה"ג [המחה באור טמא בחמה טהור והוינן בה אכילה כתיב ביה אמר ריש לקיש אמר קרא [נפש לרבות את השותה אי הכי בחמה נמי בחמה איסרוחי מסורח וצריכי דאי כתב רחמנא חלב חמץ לא אתי מיניה שכן לא היתה לו שעת הכושר נבלה לא אתי מיניה שכן עניו ברת ואי כתב רחמנא חלב לא אתי מיניה שכן עניו ברת ואי כתב רחמנא נבלה לא אתי מיניה שכן עניו ברת ואי כתב רחמנא חלב חמץ חלב לא אתי מיניה שכן לא הותר בחלב שחותר מכללו ומאי ניהו אילימא חלב בחמה לגבוה נבלה נמי אשתראי מליקת עוף לגבוה ואלא חלב חיה להדיוט נבלה נמי אשתראי מליקת העוף לכהנים לעולם חלב חיה להדיוט ודקא קשיא לך [כהנים כהנים משלחן גבוה קא זכו והא דתניא הטמאים לאסור צידן ורוטבן וקפה שלהן למה לי ליגמר מהני צריכי דאי לא כתב רחמנא הוה אמינא דיו לבא מן הדין להיות כגדון מה התם עד דאיכא כוית אף הכא נמי עד דאיכא כוית וליכתוב